

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Ἐγκειρισμένον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας — Ἐγκύκλιος ἀρ. 30, ἀπὸ 11 Ἀπριλίου 1932 —
ὡς ἐλεύθερον ἀνάγνωσμα δι' ὅλα ἐν γένει τὰ Σχολεῖα τῆς Μέσης καὶ Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ : Ἐτησίᾳ δραχμὲς 100. Ἐξέ-
μνην δραχ. 55. Τρίμηνν δραχ. 30.ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ : Αἰγύπτου γρόσια διατιμ. 50,
Ἀμερικῆς δολλάρια 3. — Ἀγγλίας καὶ ὧλων ἐν γέ-
νει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.
Ἐξέμνηνοι καὶ Τρίμηννοι ἀναλόγως

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρο-
μαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β' — Τόμος 42ος

Ἀθῆναι, 23 Νοεμβρίου 1935

Ἔτος 57ον. — Ἀριθ. 52

Ἡ ΚΑΒΟΥΡΟΜΑΧΗ

Τί ὥραϊα πού φυσᾷ τὸ ἀεράκι. Ἀπαλὰ, σιγανὰ, μόλις χαϊδεύει τὰ φύλλα τοῦ γέρικου πεύκου. Ἡ θάλασσα σαλεύει κάπως, μὰ ὄχι. Δὲν μπορεῖ νὰ γίνη κύμα. Δὲν μπορεῖ νὰ γίνη μήτε τὸ πιὸ μικρὸ κυματάκι. Μόλις, μόλις νοιώθει ἡ θάλασσα τὸ φύσημα τοῦ ἀέρα. Τόσο ἀπαλὰ φυσᾷ.

Ἦσυχία λοιπὸν στὰ κρογιάλι. Τὸ πεῦκο, λου-σμένο μὲ τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ, ρίχνει τὴ σκιά του στὸ γιανθό. Μιά περὶερρη σκιά, πού παιχιν-δίζει στὸ κυμάτισμα.

Τί ἄμορφα!

Ἀ! Νὰ κι' ἓνας κά-
βουρας. Πότε ξετρώπωσε;
Βγήκε νὰ καμαρώσῃ τὸ
φεγγάρι μήπως; Ρωμαν-
τικὸς θὰ εἶναι φαίνεται ὁ
φίλος.

Νὰ κι' ἄλλος κάβου-
ρας. Νὰ κι' ἄλλος. ὦ!
Ὅριστε κι' ἄλλος ἓνας.
Κι' ἄλλος!

Κύριε ἐλέησον! Τί ζη-
τᾷτε δῶ τόσα καθούρια!

Ἔ, θὰ εἶχε γοῦστο
τώρα, νὰ περιμένουμε νὰ-
παντήσουν τὰ καθούρια.
Νὰ θέλουμε νὰ μιλήσουν
τὰ καθούρια. Νὰ μᾶς
ποῦν:

— Εἴμαστε δῶ, παι-
δάκι μου, γιὰ τοῦτον τὸ
λόγο.

Εἶχε γοῦστο!

Τὰ καθούρια μιλάνε μ'
ἄλλον τρόπο. Οὐ! Μὲ ὀ-
λότελα ἄλλον τρόπο. Ποῦ
νὰ τὴν καταλάβουν οἱ ἄν-
θρωποι τὴ γλῶσσα τῶν
καβουριῶν. Τὰ καθούρια
κουγᾶνε τὰ πόδια τους, ἀ-

νοιγοκλειοῦνε τὶς δαγκάνες τους, στρι-
φογυρίζουν τὰ μάτια κατὰ δῶ καὶ κα-
τὰ κεῖ, τεντώνουν τὰ κέρατα κι' ὅλ'
αὐτὰ εἶναι κουθέντες, λόγια. Εἶναι
δλόκληρη ὁμιλία.

Νά. Ὁ καθουράκος ὁ πιὸ μικρός,
τὸ Πιτσιρίκι, τόση ὥρα τώρα φωνάζει:

— Πεινῶ, πεινῶ σὰς λέω. Δὲ βα-
στῶ. Αὐτὸ λέει, δλοένα. Μὰ δὲν ἀκού-

γεται τίποτα. Τίποτα! Γιατὶ τὸ λέει
ἀνοιγοκλείνοντας τὶς δαγκάνες του.

— Καὶ γὼ δὲν βλέπω ἀπὸ τὴν
πεινά πιά! Μουρμουρίζει ἓνας ἄλ-
λος, σουρώνοντας τὰ μάτια. του.

Ὁ Κάβουρας, ὁ πιὸ μεγάλος ἔχα-
σε τὴν ὑπομονή του. Σάλεψε γρήγο-
ρα-γρήγορα τὰ πόδια του. Ἦταν σὰν
νὰ εἶπε μὲ πολὺ θυμὸ:

— Ἔ! Μόνο σεῖς πει-
νᾷτε; Μπά! Καὶ μεῖς
πεινοῦμε. Πάψτε πιά. Δὲν
μπορῶ νὰ σὰς ἀκούω.

Κι' ἀμέσως ὅλοι πά-
ψανε. Ἦσυχία. Γιατὶ αὐ-
τὸς ὁ Κάβουρας εἶχε κά-
τι δοντάρες, μπρρρ! γὰ
φόβο. Τὸν φοβόνταν ὅλοι.
Ποῦ νὰπαντήσῃ κανεῖς.
Ἦσυχία.

Ἀαα!... Σιγανὰ ξε-
σηκώνεται σ' ἓνα μέρος,
σ' ἓνα σημεῖο, μικρὸ ση-
μεῖο, ἡ ἀμμουδιά. Ξεση-
κώνεται, ξεσηκώνεται.
Ἀκόμα λίγο, ἀκόμα. Καὶ
νὰ σου, προβάλλει ὁ κύρ-
σκώληκας. Στενοχωρέ-
θηκε χωμένος ἐκεῖ μέσα.

— Δὲν πάω λίγο ἔξω
στὸ φεγγαράκι; συλλο-
γίστηκε φαίνεται. Κον-
τὰ εἶναι καὶ τὸ πεῦκο.
Θὰ φάω κανένα σαπι-
σμένο φυλλαράκι... Με-
γαλεῖο!

Κακομοίρη, κύρ-σκώ-
ληκα. Ποῦ νὰξερὲς τί σὲ
περίμενε!

Μμμ! Ὅλα τὰ καθού-
ρια τὸν εἶδαν τὸ μουσα-
φίρη. Γελιέται ποτὲ τὸ
μάτι τοῦ κάβουρα; Καὶ
μάλιστα τοῦ πεινασμένου
κάβουρα; Ποτέ! Καμμιὰ
φορά!

Τὸν ἀφήσανε τὸ σκώ-
ληκα καὶ βγήκε ἀπὸ τῆ

ΕΙΚΟΝΕΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ

Στὸ χῶλλ τοῦ Πά-
λας - Ὅτελ στὸ
Σαῖν - Μορίτς τῆς
Ἑλβετίας.

ΤΟ ΔΕΣΙΜΟ ΤΗΣ ΓΡΑΒΑΤΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

ΤΟ ΠΑΡΕΚΚΛΗΣΙ Τ' ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ

—Συνέχεια από το προηγ. και τέλος—

Τάκουσαν οι χριστιανοί κι' άναταράχτηκαν, μα τίποτε δεν είπανε μπροστά του. Όμως σάν άπόμειναν μονάχοι τους και κοίταξαν τὰ βιβλία τὰ παλιά τών έκκλησιών και βρήκαν πώς και πάνω μιά φορά ήταν χτισμένο παρεκκλήσι, άπ' τὸ κακό τους ήταν νάρωσής του. Έρριχνεν ὁ ένας τὸ φταίσιμο στὸν ἄλλο κι' ὅλοι μαζί στοὺς πιὸ παλιούς πού ἄφισαν τὸ παρεκκλήσι νὰ χαλάσει, νὰ γενῇ ρημάδι γιὰ νάρθουν σήμερα οἱ Τοῦρκοι νὰ τὸ πιάσουν. Μὰ σάν ἐμάλλωσαν γιὰ ὥρα πολλή κι' άπ' τίς φωνές κουράστηκαν, κατάλαβαν στὸ τέλος πὼς με τίς φωνές και τὸ θυμὸ τίποτε δὲ γινόταν κι' ἀποφάσισαν νὰ πᾶνε στὴ Λευκωσία στὸ Δεσπότη τὸ παράπονό τους νὰ τοῦ ποῦν. Ἐκεῖνος νὰ παρακαλέσῃ τὸ βαλῆ τὸ παρεκκλήσι νὰ τοὺς δώσῃ πίσω, Κι' εὐθὺς θὰ τὸ ξανάκιζαν, κανέναν πιά νὰ μὴ μπορῇ νὰ τοὺς τάρπαξῃ.

Μὰ τὴν ἄλλη μέρα σκέφτηκαν καλύτερα. Γρήγορα τοὺς πέρασε ὁ θυμός. Βρέθηκε κάποιος και τοὺς εἶπε πὼς δὲν ἦταν σωστὸ γιὰ ἓνα ρημάδι τοὺς Τοῦρκους νὰ γριέψουν. Μποροῦσαν νὰ τοὺς κάνουν κι' ἄλλο μεγαλύτερο κακό, κεῖ πού περνοῦσαν τόσο ἥσυχά. Μὴ δὲν εἶχαν τόσες ἄλλες μεγάλες έκκλησιές; Ποῦ νὰ πηγαίνουν τώρα νὰ ξανακιτίζουν ρημοκλήσια... Καὶ σάν τῶπε ἓνας βρέθηκαν κι' ἄλλοι νὰ τὸ ποῦν ὡς πού στὸ τέλος ὅλοι συμφώνησαν μαζί του κι' ἄφισαν στὴν τύχη του τὸ παρεκκλήσι.

Μὰ κι' οἱ Τοῦρκοι δὲν τὸ ξαναχάρηκαν. Ὁ χότζας δὲ ξαναἤρθε στὸ χωριό, μήτε κανέναν ἄλλος νυχτώθηκε στὸ μύλο, και ζήτησε στὸ ψήλωμα νὰ κἀνῃ τὴν προσευχή του. Μήτε κι' ὁ βαλῆς ἔπεψεν ἐργάτες και μαστόρους γιὰ νὰ χτισθῇ τζαμί. Κι' ἔτσι τὸ παρεκκλήσι ξεχάστηκε ξανά κι' ἀπὸ τοὺς Χριστιανούς κι' ἀπὸ τοὺς Τοῦρκους.

Πέρασαν πάλι χρόνια πολλά. Ἀλλάξαν οἱ καιροί κι' ἔφυγε τὸ Μισοφύγαρο άπ' τὸ νησί. Τὴν Κύπρο τώρα ὠρίζε βασιλεῖο χριστινικὸ ἢ Ἀγγλία. Ἀπ' τοὺς Τοῦρκους δὲν εἶχαν πιά τίποτε νὰ φοβηθοῦν οἱ Χριστιανοί, μα πάλι κανέναν δὲ ρώτησε γιὰ τὸ παρεκκλήσι. Δὲν τὸ θυμήθηκε κανέναν ὡς τὴν ἡμέρα πού ἔπεψεν ἡ κυβέρνησι ἀνθρώπους τὰ χτήματα νὰ καταγράψουν στὴν Κυθρέα. Ἐπρεπε νὰ βρεθῇ τοῦ καθενὸς ὁ νοικοκύρης. Τῶν έκκλησιῶν και τῶν

σπιτιῶν, τῶν χωραφιῶν, τῶν δένδρων, τῶν νερῶν. Σάν ἐφθασε κι' ἡ σειρά γιὰ τ' Ἀρχαγγέλου τὸ ψήλωμα γιὰ δικό τους οἱ Τοῦρκοι τὸ ζήτησαν εὐθὺς, χτήμα τοῦ τζαμιού. Μὰ οἱ Χριστιανοί ἀντιστάθηκαν κι' ἔφεραν τὰ βιβλία τὰ παλιά τῆς έκκλησίας πού ἦταν γραμμένο παρεκκλήσι. Οἱ Τοῦρκοι ὅμως δὲ παραιτοῦσαν ἔτσι εὐκολά, και φώναζαν πὼς τὸ ψήλωμα τὸ κήρυξε τζαμί τοῦ Νιοῦ Χωριοῦ ὁ χότζας, γιὰτὶ τὸ παρεκκλήσι χάλασε και γίνθηκε ρημάδι. Μάλλοναν ἀνώφελα γιὰ ὥρα πολλή κι' ἦταν νὰ πιαστοῦν στὰ χέρια. Καὶ στεκόντουσαν οἱ ἀνθρώποι πού ἤρθαν νὰ καταγράψουν μὴ ξέροντες τί νὰ κάνουν, ποιοὺς νὰ πρωτοπιστέψουν. Φώναζαν ὅλοι τοὺς μαζί και Χριστιανοί και Τοῦρκοι κι' ἔλεγε τὰ λόγια του ὁ καθένας, κι' ἔτσι ἄλλο δὲν ἀπόμεινε παρὰ νὰ μοῦν σὲ δίκη γιὰ νὰ κριθῇ ποιοῦ ἦταν. Μὰ τούτῃ τῇ φορά οἱ χωριανοί πεισματῶσαν γιὰ καλὰ. Ξεθαρρεμένοι ἔτσι πού ἦσαν δὲν περιμέναν νὰ βροῦν τὸ δίκαιό τους με τὴ κρίσι. Ὅσο και νὰ φώναζαν οἱ Τοῦρκοι, τὸ ψήλωμα θὰ τῶκαναν δικό τους και θὰ ξανάκιζαν τὸ παρεκκλήσι.

Ἀπὸ τὴν ἴδια κιόλας μέρα ἔπεψαν δυὸ προεστοὺς στὴ Λευκωσία στὸ Δεσπότη και στοὺς βουλευτὲς γιὰ νὰ τοὺς δηγῇσουν τί νὰ κάνουν. Σὰ γύρισαν τὸ βράδυ οἱ δυὸ τους, μαζεμένοι τοὺς καρτεροῦσαν οἱ χωριανοί, και σάν τοὺς εἶπαν πὼς μιά ἦταν μονάχα ἡ γιαιριά γιὰ νὰ γενῇ τὸ ψήλωμα δικό τους. Τὸ παρεκκλήσι νὰ χτισθῇ εὐθὺς προτοῦ νάρχισῃ ἡ δίκη. Κανέναν πιά δὲ θὰ τὸ ἔπαιρνε άπ' τὰ χέρια τους. Ἀπὸ τὴν ἴδια νύχτα ἀρχίνησαν δουλεῖα μικροί, μεγάλοι. Παράτησαν κάθε ἄλλη τους δουλεῖα κι' ἄφισαν μισοτελείωτα τὰ σπιτία πού ἔχτιζαν στὸ ψήλωμα γιὰ νὰ κουβαλήσουν τὰ πλιθάρια πού εἶχαν, τὸν ἀσβέστη και τίς πέτρες. Ὡς τὸ πρωτὶ ἦταν σκαμμένα κιόλας τὰ θεμέλια. Μὰ σάν ἔσκαβαν τὴ νύχτα οἱ ἄξινοι τοὺς ἐσκόνταψαν σὲ πέτρες Μέσ' στὸ σκοτάδι νὰ δοῦν τί ἦταν δὲν μποροῦσαν. Νομίσανε πὼς ἦταν βράχος και χτυποῦσαν βαριά γιὰ νὰ τὸν σπάσουν, μα ἔσπασαν μονάχα τῆς Ἀκυλίνας τὴ σκαλιστὴ ταφόπετρα και τὴ μοίρασαν σὲ δυὸ κι' ἔκαναν κομμάτια τὸ μάρμαρο τῆς ἀρχόντισσας Εἰρήνης. Τὴν ἄλλη μέρα βρήκαν σκόρπια μέσ' στὰ χώματα κόκκαλα και δυὸ σταυροὺς ἀπὸ χρυσάφι. Δίχως νὰ ξέρουν πιοῦ ἦτανε τὰ μάζεψαν και ξαναθάψανε τὰ κόκκαλα στὸ κοιμητήρι τοῦ χωριοῦ και πήραν τοὺς σταυροὺς και τὰ κομμάτια τῶν ταφόπετρων και τὰ ἔβαλαν γιὰ φύλαξη

στ' Ἀγίου Ἀνδρονίκου τὸ ἱερό.

Σάν τελείωσε τὸ χτίσιμο φέρανε κανδηλές κι' εἰκονίσματα άπ' τίς ἄλλες έκκλησιές, παλιά στασίδια κι' ἓνα μανουάλι κι' άπ' τὴν πρώτη κιόλας Κυριακὴ ἤρθε παπᾶς και τὸ λειτούργησε. Πήγαν ἔλ' οἱ χωριανοί, ἀκόμα και ξενοχωριτές κι' ἦταν σάν πανηγύρι. Οἱ Τοῦρκοι σάν τὸ ἀντίκρυσαν χτισμένο και τὴ σκεπὴ του με σταυρὸ κατάλαβαν πὼς ἄδικα πήγαν οἱ φωνές τους, και μάταια θὲ νὰ ἔμπαιναν σὲ δίκες. Ἐτσι τὸ παρέτασαν στοὺς Χριστιανούς. Μὴ δὲν εἶχαν και τοῦτοι τόσα τζαμιά δικὰ τους; Ὑστερ' ἀπὸ λίγες μέρες γράφτηκε στένομα τοῦ Δεσπότη και τὸ παρεκκλήσι και τὸ ψήλωμα.

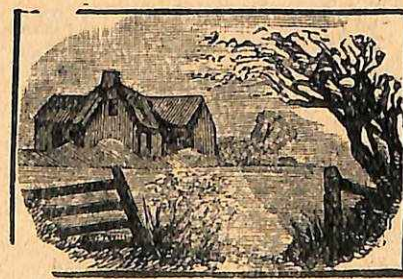
Πέρασαν κι' ἀπὸ τότε χρόνια κι' οἱ Χριστιανοί, τώρα πού τὸ παρεκκλήσι γίνθηκε δικό τους μιά γιὰ πάντα και δὲ ροδόντουσαν νάρθη κανέναν νὰ τὸ πάρῃ, τὸ ξέχασαν ξανά. Μονάχα μιά φορά τὸ χρόνο, τοῦ Ἀρχαγγέλου ἀνήμερα πηγαίνει και τὸ λειτουργεῖ ὁ παπᾶς. Τῆς ἄλλης μέρες οἱ γριές τῆς γειτονιάς πᾶνε καμιά φορά κι' ἀνάδουν τὴν κανδήλα.

Ξεχασμένο σήμερα, παρήμερα στέκεται τὸ φτωχὸ τὸ παρεκκλήσι με τοὺς πλιθαρένιους τοίχους του, ταραχινισμένα τὰ στασίδια και τὰ παλιά εἰκονίσματα θαμμένα μέσ' τὴ σκόνῃ. Τὸ προσπερνῶν ἀνῆξεροι οἱ διαβάτες και δὲ κάνουν τὸ σταυρὸ τους. Μ' ἂν κανέναν ὡς τὸ ψήλωμα ζητήσῃ νἀνεβῇ, θὰ δῇ πάλι νὰ φαίνεται ἀπὸ μακριά ἡ Λευκωσία καθὼς τὸ θέλησε ἡ ἀρχόντισσα Εἰρήνη. Μα μήτ' αὐτὴ μήτε τὴν Ἀκυλίνα κανεὶς θὰ θυμῇθῃ.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΑΙΜΙΛΙΟΣ

Σημ. Στὸ ἱερὸ τῆς έκκλησίας τοῦ Ἀγίου Ἀνδρονίκου στὴν Κυθρέα τῆς Κύπρου (ὀχτὼ μίλια μακριά άπ' τὴ Λευκωσία) βρίσκεται ὡς σήμερα ἡ ἐπιτάφια πλάκα τῆς Ἀκυλίνας ἀπὸ μάρμαρο με τὴ μισοσβυσμένη ἐπιγραφή και με χρονολογία 1556 μ. Χ. δηλ. ἐπὶ Ἐντοκρατίας και 14 χρόνια πρὶν ἀπὸ τὴν Τουρκικὴν κατάκτηση τῆς Κύπρου. Ἡ ἱστορία τοῦ θανάτου τῆς Ἀκυλίνας εἶναι δημιούργημα τοῦ συγγραφέως. Τὰ δυὸ ὅμως τελευταῖα ἐπισόδια ἀπὸ τῆς κηρύξεως τοῦ ὑψώματος ὡς τζαμιού μέχρι τοῦ εἶναι ἀληθινὰ κι' ἀκόμα ζοῦν στὴν Κυθρέα πολλοί άπ' ἐκείνους πού ξανάχτισαν τὸ παρεκκλήσι τ' Ἀρχαγγέλου.

Α. Α.

Η ΠΑΙΔΙΚΗ ΖΩΗ
ΤΟΥ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ

Ὁ μεγάλος σατυρικός ποιητὴς και κοινωνικός φιλόσοφος τῆς Κεφαλληνίας, ὁ περίφημος Ἀντρέας Λασκαράτος ἔγραψε κάποτε μιά χαριτωμένη Αὐτοβιογραφία. Ἐπειδὴ ἐπρόκειτο νὰ τὴ στείλῃ σὲ ξένους λογίους τὴν ἔγραψε ἰταλικά, δηλ. στὴν ἑξὴν γλώσσα πού ἤξερε καλύτερα. Ὑστερ' ἀπὸ πολλὰ χρόνια και μετὰ τὸ θάνατο τοῦ ποιητῆ, τὴ μετέφρασε ἑλληνικά και τὴν τύπωσε σὲ βιβλίο με σφάλμα και σημειώσεις, ὁ καθηγητὴς κ. Χ. Ἀντωνάτος. Ἀπ' αὐτὴ λοιπὸν τὴν ἑλληνικὴ μετάφραση τῆς Αὐτοβιογραφίας, πού ἔγινε ἀπὸ τὸν κ. Ἀντωνάτο στὸ γλωσσικὸ περίπου ἰδιωμα πού μεταχειρίζεται κι' ὁ ἴδιος ὁ Λασκαράτος, δημοσιεύω παρακάτω τὴν ἀρχὴ τοῦ Ἀ' Κεφαλαίου, ὅπου ὁ ποιητὴς ἱστορεῖ τὰ πρῶτα του χρόνια στὴν Κεφαλληνία και κατοπὶ στὴν Κέρκυρα. Ἀπὸ τίς ἱστορικές σημειώσεις πού συνοδεύουν τὸ ἀποσπάσμα, μιά μόνο εἶναι τοῦ Λασκαράτου: οἱ ἄλλες ἀνήκουν στὸ μεταφραστικόν.

Γεννήθηκα τὴν πρώτη τοῦ Μαγιοῦ τοῦ 1811 στὸ Ληξοῦρι τῆς Κεφαλονιάς και τὰ πρῶτα μου χρόνια στάθηκαν σὰ χαϊδεμένον παιδιοῦ, γιὰτ' ἤμουνα τότε τὸ μονάκριβο τῆς οἰκογένειας. Ἀπὸ τὸν πατέρα μου, ἀνθρώπο σοβαρὸ και τίμιο, ἔλαβα πάντα παραγγέλματα και παραδείγματα τῆς ἀγνότερης ἠθικῆς (!).

Ὅσο ἔμεινα στὸ Ληξοῦρι εἶχα δασκάλους (!), μα ἡ ὠφέλεια, πού ἔλαβα άπ' αὐτούς, ἦταν τίποτε ἢ σχεδὸν λίγη.

Σὲ ἡλικία ἔντεκα ἢ δώδεκα χρόνων, ὁ θεὸς μου κόντες Δελλαδέτσιμας (!) μ' ἐπῆρε μαζί του στ' Ἀργοστόλι, γιὰ νὰ με μορφώσῃ. Οἱ δασκάλοι μου τότε σταθήσαν καλλιτέρες! εἶχα π. χ. τὸν Βαπτιστὴ Bartolucci (!) στὴν Ἰταλικὴ γλώσσα, κι' ἀργότερα τὸ Νεόφυτο Βάμβας (!), περίφημο καθηγητὴ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσας και φιλολογίας.

Ὅταν ὁ πατέρας μου κι' ὁ θεὸς

(1) Πατέρας τοῦ Λασκαράτου ἦταν ὁ Γεράσιμος Λασκαράτος και μητέρα του ἡ Στυλιανὴ Μάνεση, ἀπὸ τοὺς προϋχόντες τοῦ Ληξοῦρι.

(2) Πρωτὸς του δασκαλοῦ ἦταν ὁ Εὐγένιος Διογένης στὰ Ἑλληνικά κι' ὁ Σπυρ. Τρέκας στὰ Λατινικά.

(3) Δημήτριος Γεράς. Δελλαδέτσιμας (1782—1844). Δικαστὴς, ὕστερα Βουλευτὴς και Πρόεδρος τῆς Γερουσίας στὴν Κέρκυρα, φίλος τοῦ Κόμματος τῶν Μεταρρυθμιστῶν.

(4) Ἰωάννης Βαπτιστὴς Βαρτολότι, Ἰταλὸς λόγιος. Ἐβίβασε τὰ Ἰταλικά στὴν Κεφαλληνία.

(5) Νεόφυτος Βάμβας. Ὁ μεγάλος τοῦ Γένους διδάσκαλος ἤρθε στὴν Κεφαλληνία λίγο πρὶν ἀπὸ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821. Ἐβίβασκε στὴν ἀρχὴ, σὲ φροντιστήριον, δὲ πού πλήρωναν 4τάλληλα τὸ μῆνα, ὕστερα ἐβίβασε στὴ Σχολὴ τοῦ Κάστρου. Πέθανε στὴν Ἀθήνα τὸ 1885.

μου συνεννοήθηκαν νὰ μ' ἀποσύρουν ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸ σχολεῖο, γιὰ νὰ με βάλουν στὸ Ἑλληνικόν, βρέθηκε πὼς εἶχα κι' ἐγὼ ἐπίσης κάποια θέλησι, και μάλιστα ἀντίθετη ἀπὸ τὴ δική τους. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ γονεῖοι μου δὲν ὑποχωροῦσαν στὴ γνώμῃ μου, πού τὴν ἔλεγαν παιδιστικὴ, τοὺς ἐδήλωσα πὼς δὲ θὰ μάθαινα τίποτε σ' ἐκεῖνο τὸ σχολεῖο, και δυστυχῶς ἐκράτησα τὸ λόγο μου.

Στοῦ Βάμβας δὲν ἔκανα μ' εὐχαρίστησι, παρὰ τὰ γυμνάσματα τῆς καλλιγραφίας, γιὰτὶ αἰσθανόμουν αἰθεῖ χαρίστησι νὰ πειράζω τὸ δάσκαλο. Ὁ Βάμβας δὲν με ὑποχρέωνε νὰ κρατῶ τετράδια, ἀλλὰ κάθε φορά ἔσχιζε ἓνα κομμάτι χαρτί κι' ἀπάνου σ' αὐτὸ ἔγραφε τρεῖς-τέσσαρες γραμμές, τὲς ὁποῖες μοῦ ἔδινε νἀντιγράψω. Εἶχα λοιπὸν μιά τόσο μεγάλη εὐκολία νὰ μιμοῦμαι τὸ γράψιμο τῶν ἄλλων, ὥστε κἀνόντας ἓνα κομμάτι χαρτί, ὅμοιο μ' ἐκεῖνο τοῦ δασκάλου, και χαράζοντας σ' αὐτὸ τὸ παρνομοῖοτυπο τοῦ γράψιμοῦ του, διασκεδάζα νὰ βλέπω τὸ Βάμβας νὰ μὴν ἀναγνωρίζῃ πειὰ τὸ πρωτότυπο. «Καλά, μοῦ ἔλεγε, μα ποῖο εἶναι τὸ δικό μου;» Καὶ κρατοῦσε γιὰ δικό του ἐκεῖνο πού τοῦ ἔδινά ἐγὼ.

Αὐτὸ τὸ φυσικὸ δῶρο, πολύτιμο στὰ χέρια ἐνὸς ἀπατεῶνα, δὲ μοῦ χρησίμεψε ὕστερα παρὰ γιὰ νὰ προξενῶ ἐκπληξὴ στοὺς φίλους και γνώριμους μου, κάθε φορά, πού στὰ γραψίματά μου, παρουσίαζα πότε τοῦ ἐνός, πότε τοῦ ἄλλου τοῦ τὸ γράψιμο.

Ἄλλ' ἄς γυρίσωμε στὰ ἔντεκα ἢ δώδεκά μου χρόνια. Τότε στὸ σπιτί τοῦ θεοῦ εἶχα τὴν τύχη νὰ ἰδῶ τὸ Λόρδο Βύρωνα (!) πού ἐσύχναζε ἐκεῖ και κάμποσες φορές εἶχα τὴν τιμὴ νὰ καθίσω στὸ τραπέζι μαζί του. Ὁ θεὸς μου μιά μέρα, πού δὲν ἦταν ἔτοιμος νὰ τὸν δεχθῇ, μοῦ ἀνάθεσε νὰ τὸν παρακαλέσω νὰ μῇ στὸ σάλονι και νὰ τοῦ κάμω συντροφιά μέχρι πού νάρθῃ ὁ ἴδιος. Ὁ Βύρων ὅμως δὲν θέλησε νὰ μῇ ἐκεῖ ἀμέσως, με τὴν πρόφασιν πὼς οἱ μπόττες του ἦταν βρεγμένες και θὰ λέ-

(1) Ὁ Βύρων ἤρθε τὸ 1823 στὴ Σάμῃ τῆς Κεφαλληνίας, ἔπειτα ἔμεινε λίγο στὴν Ἰθάκη και ὕστερα γύρισε πάλι στὴν Κεφαλληνία, κι' ἔμεινε κυρίως στὰ Μεταξάτα, ὅπου σὴνεται ἀκόμα και τὸ σπιτί πού ἔμεινε και σ' ἓνα λόφο μιά πέτρα—πέτρα τοῦ Βύρωνος λέγεται και σήμερα—ὅπου συνήθιζε νὰ καθεῖται νὰ βλέπῃ τὴ δύση τοῦ ἡλίου. Ἐκεῖ ἔκαμε τὸ πρῶτο στρατιωτικὸ σῶμα ἀπὸ 60 Σουλῶτες με ἀρχηγὸς τὸ Γιαννίλα, τὸ Φωτομάρα και τὸ Δράκο, κι' ἀρχισ τὴν ἀλληλογραφία του με τὸ Μάρκο Μπότσαρη, Κολοκοτρώνη και λοιποὺς ἀρχηγούς τῆς Ἐπανάστασης.

ρωναν τὸ ταπέτο (!). «Ἄς περιπατήσωμε ἐδῶ, εἶπε, μέχρι πού νὰ ἐτοιμαστῇ ὁ θεὸς σας». Καὶ τῶντι ἐπεπατήσαμε λίγο στὴν εἴσοδο.

Δὲν ἔπαψε νὰ μοῦ μιλῇ, στὸ χρονικὸ αὐτὸ διάστημα, δὲν εἶχα ὅμως ἰδέα γιὰ τὴν σπαιδαίετῃ τοῦ προσώπου, πού συνδιαλεγόμουν μαζί του.

Ἀπὸ τ' Ἀργοστόλι ὁ πατέρας μου μ' ὠδήγησε στὴ Σχολή, πού ἔδρυνε ὁ Λόρδος Guilford (!) στὸ φρούριο τοῦ Ἀγ-Γιωργίου (!), γιὰ νὰ με βάλῃ ἐκεῖ οἰκότροφο. Εἶχαμε τὴν τύχη νὰ βροῦμ' ἐκεῖ τὸ Λόρδο προσωπικῶς. Ὁ Βάμβας, πού ἦταν τότε ἓνας ἀπὸ τοὺς καθηγητὰς και μ' ἐγνώριζε ἀπὸ τ' Ἀργοστόλι με παρουσίασε σ' αὐτὸν γιὰ προπέτη, αὐθάδῃ κ. τ. λ. Ὁ Λόρδος μ' ἐσφίξε στὴν ἀγκαλιά του, λέγοντας; «Αὐτὰ τ' ἀγόρια εἶναι πού μ' ἀρέσουν».

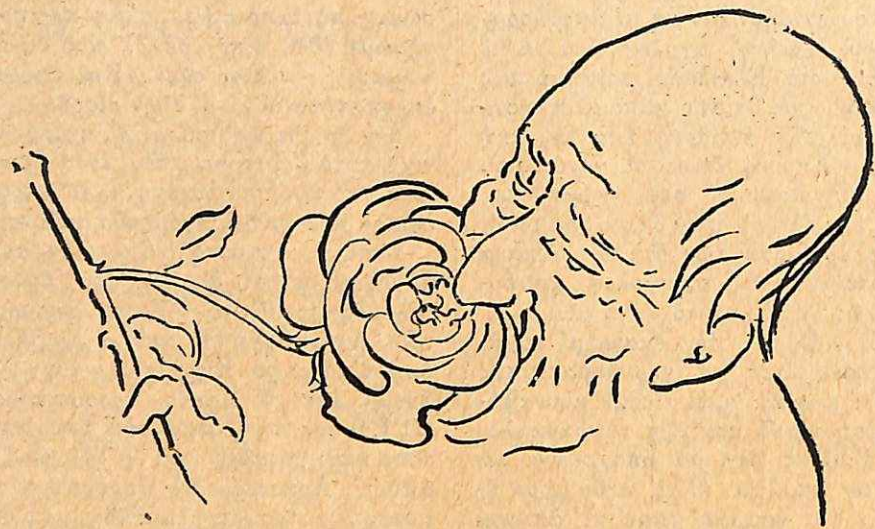
Σ' αὐτὴν τὴ Σχολή, λίγο ὠφελήθηκα, μα ἔκαμα ἐξεναντίας πολλές διαβολιές. Ὁ Βάμβας εἶχε δίκην. Ἦταν ἐκεῖ 15 νεαροὶ οἰκότροφοι στὸ ἴδιο σπιτί και ὁ ἐπιμελητὴς κατοικοῦσε μαζί μας. Ἡμαστέ ὅμως τόσο ταραξίες, πού ὁ ἴδιος ὁ ἐπιμελητὴς, ἓνας θαυμαστός Ἀγγλος, ὁ Κος Thietslethwayte, ὑποχρεώθηκε, λίγο ὕστερα, νὰ ζητήσῃ σπιτί ἔξω στὴν κωμόπολιν. Τότε πιά ἐλεύθεροι ἐκάμαμε τόσες πολλές διαβολιές, πού τὸ ἀσβέστωμα τῶν μεσοτοιχῶν τῆς αἰθουσας, πού συγκεντρωνόμαστε ὅλοι, δὲν ἄρχισε νὰ πέσῃ κάτω.

Ἐν' ἀπόγεμα ἐσύραμε τὰ σεντόνια ἀπὸ τὰ κρεβάτια μας, τὰ φορέσαμε σάν ἐπενδυτές, κι' ἐπήγαμ' ἔτσι νὰ περπατήσωμε στὸν κυριώτερον δρόμο τῆς κωμόπολης. Μπορεῖ κανεὶς νὰ φαντασθῇ τὴν ἐκπληξὴ τῶν κατόικων. Ὁ ἐπιμελητὴς μᾶς κυνήγησε ἀμέσως και μᾶς ξαναοδήγησε, φωνάζοντας; στὸ σπιτί, στὸ σπιτί: Ὁ ἡμποροῦς ν' ἀναφέρω ἐδῶ πληθὸς άπ' αὐτὲς τίς τρελλές παλινουρίες. Θὰ εἰπῶ μόνον πὼς αὐτὲς οἱ τρελλές λίγο ἔλειψε νὰ μοῦ κόψουν τὴ ζωή. Μιά φορά ἔπεσα ἀπὸ ψηλά και με τὴ ράχη κι' ἔμεινα μακρὸ διάστημα ἀναίσθητος. Στὸ τέλος τοῦ λογαριασμοῦ ἐπῆρα ἓνα πλεονέκτημα κι' ὁ πατέρας μου ἤρθε και με ξανα-

(1) ΣΗΜ. ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ Ὁ Βύρων ἐρχόταν πάντα καθάλα στ' ἄλογο, ἡ σκάλα ὅμως πού σπιτιοῦ ἦταν ἐξοικημένη και τὰ σκαλιά γεμάτα νερὸ, ὄντας ἐβρεχε.

(2) Σημ. Μετ. Ὁ Guilford, φιλέλλην Ἀγγλος (1766—1827) εἶναι ὁ ἱδρυτὴς τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας στὴν Κέρκυρα.

(3) Ἀγ-Γιωργίης ἡ Κάστρο, Φρούριον Ἐννετικό, περίπου 1 ὥρα ἀπὸ τ' Ἀργοστόλι, μ' ἓνα μικρὸ χωριούδι, σήμερα. Ἦταν πρωτεύουσα τῆς Κεφαλληνίας ἔως στὰ 1757.

«Εκείνο το ξαρωμένο πρόσωπό του που έρχεται και το χώνει...»
(Σελ. 606, στ. β').

πήρε στο Ληξούρι. Τώρα οι νέοι μας είναι πιδ φρόνιμοι.

Στο Ληξούρι θρήνα τότες έναν καλό δάσκαλο της Αρχαίας Έλληνικής. (1) Αρχαία να αισθάνωμαι την αμάθειά μου σ' αυτήν τη γλώσσα κι' έδοκίμαζα γι' αυτό ντροπή. Έβάλθηκα λοιπόν μ' επιμονή στη μελέτη. Όλο δ,τι γνωρίζω από την Αρχαία Έλληνική, τότε το έμαθα, σε διάστημα λίγο περισσότερο του ένδς χρόνου. Τα τελευταία μου μαθήματα ήταν άπάνω σε τραγωδίες του Εϋριπίδη.

Στα 1828 ο κόντες Δελλαδέτσιμας, ο θεός μου, με έπηρε μαζί του στην Κέρκυρα, όπου ήταν δικαστής και μου έδωσε για δασκάλους τον περίφημο Ανδρέα Κάλδο (2), παιδιό συνεργάτη του Φώσκολου, και το Βικέντιο Ναννούτση (3). Οι δυο αυτοί κύριοι έγειναν ύστερα φίλοι μου. Ο Κάλδος, φύσεως σοβαρής και σκεπτικής, έτοιμος πάντα να λυπηθώ, μου έδωσε μερικά μαθήματα για κείνο που ώνόμαζε «τέχνη του συνθέτειν» και που ήταν εξασκήσεις στο να συγγράφω κανείς σε διάφορα στυλ. Μου τα διόρθωνε, μου έδειχνε τα λάθη και μου έδινε κανόνες να τ' αποφεύγω. Ήμαστε τρεις στην τάξη αυτή, οι δυο όμως συμμαθητάδες μου αναγκάστηκαν να παραιτηθούν απ' αυτές τις εξασκήσεις, για τες όποιες δεν αισθανόντανε ούτε δυνάμεις ούτε όρεξη.

(Το τέλος στο ερχόμενο)

(1) Ο Εϋγένιος Διογένης.

(2) Ανδρέας Κάλδος (1792—1869). Ο Ζακυνθινός ποιητής έδιδασκε τότε στην Ίονιο Ακαδημία φιλοσοφία.

(3) Βικέντιος Ναννούτσης από την Τοσκάνη της Ιταλίας, έδιδασκε πρώτα στη Κεφαλληνία κι' ύστερα στην Κέρκυρα. Ήταν δυνατός Έλληνας.

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ ΚΑΙ ΚΡΙΝΟΣ

Ήταν γεμάτος από λουλούδια μυρωδάτα ο κήπος μας. Στις θερμές ακτίνες του ήλιου άνοιγαν τα πολύχρωμα πέταλά τους, έλο ευγνωμοσύνη για τη ζωή που τους χάριζε, τα τριαντάφυλλα, οι μενεξέδες, οι κρίνοι.

Ένας γέρος άσπορμάλλης, που ζούσε ολομόναχος, ήταν ο κύριος αυτού του κήπου, και περνούσε την ήσυχη γεροντική ζωή του, με αυτή τη διασκέδαση: να καλλιεργή τα άνθη του. Μια μέρα λέγει το όμορφοτερο από όλα τα τριαντάφυλλα:

— Ούφ! Τι άνυπόφορη ζωή είναι αυτή ή δική μας εδώ μέσα! Τι πλήξη! Τι βάσανο! Για μένα είναι μαρτύριο, να είμαι υποχρεωμένο να βλέπω καθημέρα αυτόν τον άνθρωπο! Έμεις τα άνθη είμαστε κατωμένα για τους νέους. Δεν μπορώ να υποφέρω τους γέροντες! Εκείνο το ξαρωμένο πρόσωπό του, που έρχεται και το χώνει κάθε τόσο κοντά μου! Εκείνα τα τρεμουλιαστά του χέρια, που με εγγίζουν κάθε στιγμή! Φρίκη! Φρίκη! Έμεις τους νέους μόνο πρέπει να στολίζουμε. Γιατί αυτός ο γέρος να θέλει να μεθά με τη μουρούδιά μου;

Κι' ο κρίνος του αποκρίθηκε:

— Τριαντάφυλλό μου, είσαι άνόητο!.. Γιατί να βλέπης τους ανθρώπους; Γιατί δεν κάνεις όπως εγώ; Έγώ δεν αγαπώ άλλο παρά τη γαλάζια έκταση του ουρανού, δεν βλέπω άλλο παρά την πάναγνη άσπράδα που λάμπει στα ύψη του αθέρα... Το μάτι μου ποτέ δεν βλέπει τί γίνεται στη γή.

Κι' ο μενεξές είπε:

— Έγώ πάλι βλέπω τη γή και είμαι ευχαριστημένος εδώ που βρί-

κομαι... Μήπως δεν είναι κι' αυτό μια εύτυχία, να μπορεί κανείς να δώσει λίγη χαρά σε ένα γέρο που δε γελά πιά, δεν ελπίζει τίποτα, και δεν έχει ένα φίλο για να τον αγαπά;... Οι νέοι είναι ευτυχισμένοι μόνοι τους. Είναι ευχαριστημένοι πάντα και με όλα γελούν' μα αυτός, ο δύστυχος γέρος, δεν προσμένει πια καμιά εύτυχία στη γή.

Μα το τριαντάφυλλο αναστέναζε πάντοτε και έλεγε:

— Θεέ μου!.. Αυτός ο γέρος, αυτός ο γέρος! Τι φρίκη!

Και εκεί που έλεγαν αυτά, έσκυβε από τον τοίχο του κήπου και έδλεπε έξω στο δρόμο.

Μια νέα περνούσε. Τα μάγουλά της είχαν του τριαντάφυλλου το χρώμα, και στο μέτωπό της έλαμπε του κρίνου ή άσπράδα.

— Ω, τί χαριτωμένο πλάσμα! φώναζε το τριαντάφυλλο. Ολόκληρη τη ζωή μου θα έδινα για να ζήσω μόνο μια στιγμή σιμά της! Και έτρεμε από τη συγκίνησή του, ενώ έλεγαν αυτά, και έσειε τα μυρωδάτα του πέταλα για να την χαιρετήσει.

Η νέα το παρατήρησε. Σήκωσε το χέρι της και το έκοψε.

— Σας άποχαίρετω. άδελφια μου, φώναξε το τριαντάφυλλο, ενώ άπομακρυνόταν... Δεν θα σας ξαναϊδώ ποτέ πιά.

Έμειναν τρομαγμένα τα άνθη όλα.

Ύστερα από λίγο λέγει ο μενεξές:

— Φτωχό μας άδελφί! Λίγες ώρες θα έχω πια για να ζήσης. Τι κρίμα να πεθάνη κανείς τόσο νέος! Κι' ο μενεξές εξακολούθησε:

— Ποιος ξέρει. Ίσως εκείνο προτιμά έναν ωραίο θάνατο από μια μακριά και άνούσια ζωή.

Κι' ο κρίνος αποκρίθηκε:

— Δεν το πιστεύω!.. Μα ποιος του φταίει;... Γιατί δεν του άρεσε να μένη μαζί μας;... Γιατί δεν ήταν ευχαριστημένο καθώς έμεις; Γιατί να παραπονιέται;... Καλά να πάθη, το περήφανο πλάσμα!

Μια πεταλούδα φτερούγιζε στον κήπο εκείνη την ώρα. Ήταν λίγο μεθυσμένη από το μέλι των λουλουδιών και φώναζε:

— Κρίνε μου, κρίνε μου, κρίνε μου, να σε χαρώ! Έσύ είσαι πολύ πιδ περήφανος απ' το τριαντάφυλλο... Τό ξέρεις;

Αυτά του είπε. Κανένα λουλούδι δεν αποκρίθηκε.

Μα ποιος ποτέ θα δώσει προσοχή στα λόγια μιας μεθυσμένης πεταλούδας;

(Μύθοι και Διηγήματα)

ΕΥΡΥΔΙΚΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΔΟΥ

Η ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΦΑΚΙΡΗ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΥΠΟ ΕΥΔΟΧΙΕ DUBUIS

— Συνέχεια από το προηγούμενο —

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΓ'

Η άφιξη του Γκοντεέ

Όπως το είχε πει ο Ντυπλεϊξ, δεν άργησαν να ξεκαθαρισθούν τα πράγματα με τον Γκοντεέ, μόνο που αυτό έγινε πολύ διαφορετικά απ' ότι το περίμενε και με την άφιξη του Γκοντεέ έναυάγησαν όριστικά όλα τα σχέδιά του και διαφεύσθηκαν όλες οι ελπίδες του.

Ένα μήνα άργότερα από την επιστροφή του Ντάρλι ο Γκοντεέ έφθασε στο Ποντισέρο και έδωσε στα χέρια του Ντυπλεϊξ, που είχε βγει γεμάτος χαρά κι' ελπίδα να τον προϋπαντήσει, μια διαταγή του βασιλέως που έδωκε τον κατακτητή των Ίνδιων από το αξίωμά του και τον καλούσε να έπιτρέψη στη Γαλλία μαζί με δόκκληρη την οικογένειά του.

Τό κύπημα ήταν για τον Ντυπλεϊξ τρομερό, τόσο μάλλον που δεν το περίμενε. Έμεινε άναυδος από κατάπληξη και θλίψη, αλλά είχε αρκετή αυτοκυριαρχία και δεν άφησε καθόλου να φανή ή ταραχή του.

Δεν έχω να κάνω τίποτε άλλο παρά να υπακούσω και να συμμορφωθώ, άπάντησε με άξιοπρέπεια στον άπεσταλμένο του Λουδοβίκου ΙΕ'.

Ύστερα μ' ένα βλέμμα γεμάτο περιφρόνηση για αυτόν που του έφερνε ένα τέτοιο προδοτικό μήνυμα, ξεκίνησε μαζί του για το Διοικητήριο.

Μόλις έφθασαν εκεί εκάλεσε άμέσως το Συμβούλιο και εδιάβασε στα μέλη του τις διαταγές της Έταιρείας και του Βασιλέως.

Η άνάγνωση αυτών των έγγραφων έδύθηκε όλους όσοι ήταν εκεί σε όδυνηρή κατάπληξη και σε βαθυτάτη απογοήτευση. Κι' όταν τέλειωσε το διάβασμα ο Ντυπλεϊξ σηκώθηκε όρθός, έβγαλε το καπέλλο του και με δυνατή φωνή φώναξε: «Ζήτω ο Βασιλεύς». Ύστερα χαιρέτησε και βγήκε από την αίθουσα.

Όταν ή πριγκίπισσα Ιωάννα έμαθε όλα αυτά, έγινε έξω φρενών από το θυμό της.

— Λοιπόν, είπε, αυτή είναι ή άμοιβή για τους κόπους σου, για τις άγρυπνίες σου, για τις προσπάθειές σου, για το θάρρος σου και για την άφιλοκέρδειά σου; Έσένα, που έπι τριάντα χρόνια επάλαιψες για να κρατήσης ψηλά το όνομα της Γαλλίας στας Ίνδιες, που έχάρises στην πατρίδα σου άπέραντες και πλούσιες

δώσουν λίγες βδομάδες ακόμη προθεσμία, πρόσθεσε με πίκρα. Θα έμειναν από τα γράμματα που τους έγραφα από τότε, από τον Νταντεϊγ που τους έστειλα, για να τους εκθέσει τα πράγματα όπως έχουν στην πραγματικότητα, ότι τις άποτυχίες μας τις ξοφλήσαμε με καινούργιες νίκες. Μα όπήρχαν στην Έταιρεία πολλοί άνθρωποι που τους συνέφερε να παρουσιάσουν την κατάσταση άπελπιστική.

— Άλλωστε ή Έταιρεία δεν ένοσεί να ριφokinδυεύσει ούτε ένα μονόλεπτο την ώρα που θα της το ζητήσουν, έστω κι' αν πρόκειται να εισπράξη ένα εκατομμύριο, είτε έιρωνικά ή πριγκίπισσα Ιωάννα.

— Ναί, άπάντησε ο Ντυπλεϊξ. Η Έταιρεία δεν κατάλαβε ποτέ της ότι ή φιλοδοξία μας δεν ήταν να της εξασφαλίσουμε μονάχα αυτήνης μερικά έμπορικά κέντρα στο Ποντισέρο και στο Τσαντερναγκόρ, αλλά να εξασφαλίσουμε μια δόκκληρη αυτοκρατορία—και τί αυτοκρατορία!—στη Γαλλία.

Την αυτοκρατορία αυτή θα την κληρονομήσουν οι Άγγλοι, έκανε ή πριγκίπισσα ανάδοντας όλο και περισσότερο. Οι έχθροί σου δεν έσκαψαν μόνο το δικό σου λάκκο, κατέστρεψαν και μια από τις μεγαλύτερες έλπίδες της πατρίδας τους και έκαναν τη χωρίστρα των Άγγλων. Όσο ή έξουσία των Ίνδιων βρισκόταν στα

ΠΑΙΔΙΑ ΑΠ' ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Παιδιά του Όμπροβαν της Δαλματίας (Γιουγκοσλαβία) με την έθνική τους στολή.

δικά σου χέρια δὲν τοὺς ἦταν δυνα-
τὸ νὰ ἐλπίζουν πὼς θὰ μπορούσαν
ποτέ νὰ πατήσουν στερεὰ τὸ πόδι
τους στὴς Ἰνδίες· ἐοὺς ἦσαν τὸ μόνο
ἐμπόδιο γιὰ τὴν πραγματοποίηση τῶν
κατακτητικῶν σκοπῶν τους. Τώρα
ποὺ θὰ φύγῃς πὰς ἐοὺς ἀπ' ἐδῶ, τί-
ποτε δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ τοὺς σταμα-
τήσῃ.

»Δὲν μπορούμε ὅμως ν' ἀφήσουμε
τὰ πράγματα νὰ μείνουν ἔτσι, ἐξακο-
λούθησε.

— Τί θέλεις νὰ πῇς; ρώτησε ὁ
Ντυπλεῖξ.

— Δὲν θὰ ἐγκαταλείψῃς τὸν ἀγῶ-
να. Σοὺ μένει ὁ Μπυσὺ κι' ὁ στρα-
τός του ποὺ σοὺ εἶναι ἀπόλυτα ἀφο-
σιωμένοι. Μὲ τὸ στράτευμα αὐτὸ μπο-
ρεῖς νὰ σταθῇς ἀντιμέτωπος στὸ Γκο-
ντέ, καὶ νὰ βάλῃς στὸ θρόνο τοῦ Δε-
κάν τὸν πρίγκιπα Ἀχμέτ. Ὁ Σα-
λαμπέτ-Σιγκ δὲν εἶναι ἀγαπητὸς στὸ
στράτο, κι' ὅταν τοὺς ποὺν πὼς ζεῖ
καὶ ὑπάρχει ὁ πραγματικὸς ἀπόγονος
τοῦ Νιζάμ-ἐλ-Μουζούκ, θὰ τρέξουν
ἀμέσως νὰ πῆσουν στὰ πόδια του.

— Καὶ ποὺ θὰ βρεθοῦν τὰ χρήμα-
τα γιὰ μιὰ τέτοια ριψοκίνδυνη ἐπι-
χείρησι; ρώτησε ὁ Ντυπλεῖξ μ' ἓνα
ἐλαφρὸ σαρκαστικὸ χαμόγελο.

— Τὰ χρήματα! ἔκανε ἡ πριγκί-
πισσα Ἰωάννα. Ναί, ἀλήθεια, δίκιο
ἔχεις. Ἄν εἶχαμε τὸ μαργαριτρένιο
κομπολόι ποὺ τόσο ἀνόητα ὁ Ντάρ-
λι ἄφησε...

(Τὸ τέλος στὸ ἐρχόμενο)

ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΑΘΗΝΑ·ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Η ΚΡΙΤΙΚΗ

Ἀγαπητοί μου,

ΕΝΑ καλὸ Διαπλάσῳπολο,
ὁ Βάσιγκτον, διηγήθηκε
τελευταία στὴ Διάπλασι
κάποιο περιστατικὸ του.
Ἦταν ἔτοιμος, λέει, νὰ πάῃ στὸ Ἐ-
θνικὸ—τὸ Βασιλικὸ τώρα—Θέατρο,
νὰ ἰδῇ τὸν «Πέερ Γκύντ» τοῦ Ἰψεν.
Τὸ πρῶτ' ὅμως τῆς Ἰδίας ἡμέρας, διέ-
δασε σὲ μιὰν ἐφημερίδα μιὰ κριτικὴ
ποὺ ἔλεγε ἀπάνω-κάτω πὼς τὸ ἔργο
εἶναι ἀκατάληπτο, πὼς δὲν παιζόταν
καθόλου καλὰ καὶ πὼς θάχανε τὴν
ὥρα του καὶ τὰ λεφτά του ὅποιος θα
πήγαινε! Ὁ Βάσιγκτον τὰ μισοπί-
στεψε ὅλ' αὐτὰ, φοβήθηκε—μὴν ἦ-
ταν ἀλήθεια;—κι' ἀνέβηκε νὰ πάῃ
στὸ Θέατρο, ὡς νὰ ρωτήσῃ κανέναν
ποὺ εἶδε τὸν «Πέερ Γκύντ» καὶ νὰ
μᾶθῃ ἂν ἀξίζε ἢ ὄχι τὸν κόπο. Δὲν
ἔβρω τώρα τί ἀπέγινε. Πιθανὸν ὁ φί-
λος μας νὰ ἔμαθε ἐγκαίρως τὴν ἀλή-
θεια γιὰ τὸ ἔργο καὶ νὰ πῇγε. Πιθα-

νὸν ὅμως, πρὶν βρεῖ ἀνθρωπο γιὰ νὰ
πληροφορηθῇ, νὰ κατέδῃκε ὁ «Πέερ
Γκύντ» κι' ἔτσι—καθὼς τοῦ εἶπε κι'
ἡ Διάπλασις—νὰ ἔχασε ἔν' ἀπὸ τὰ
ὄραιότερα θεάματα ποὺ μπορούσε νὰ
ἰδῇ στὴ ζωὴ του. Τί ἄδικο! Καὶ
γιατί; Γιατί ὁ φίλος μας δυσπίστησε
ἀπὸ τὴν κριτικὴν ποὺ διάβασε στὴν
ἐφημερίδα. Κι' ἐπειδὴ αὐτὸ μπορεῖ
νὰ τὸ πάθουν καὶ πολλοὶ ἄλλοι νεα-
ροὶ καὶ ἀπειροὶ, κρίνω καλὸ νὰ σᾶς
ἐξηγήσω τί εἶναι καὶ τί ἀξίζουν αὐ-
τὲς οἱ «κριτικὲς» ποὺ διαβάζει κα-
νεὶς στὴς ἐφημερίδες τὴν ἐπομένη ἀπὸ
τὴν πρώτη παράστασις ἑνὸς ἔργου.

Κάθε ἐφημερίδα, μὲ τὴν καλὴ πρό-
θεση νὰ φωτίσῃ τοὺς ἀναγνώστες τῆς
ὥστε νὰ μὴν πηγαίνουν παρὰ μόνο
στὰ καλὰ ἔργα καὶ στὴς καλὰ παρα-
στάσεις, ἀναθέτει σ' ἑνα ἀπὸ τοὺς συν-
τάχτες τῆς, τὸν καταλληλότερο κατὰ
τὴν ἰδέαν τῆς, νὰ κρίνῃ σ' ἓνα ἄρθρο
κάθε νέο ἔργο, τὴ σκηνοθεσία του καὶ
τὸ παίξιμό του. Ἀλλὰ πολὺ σπάνια
ὁ ἀνθρωπος αὐτὸς εἶναι πράγματι
«κατάλληλος». Ἄλλῃ φορὰ ὑπῆρχε
Κριτικὴ. Ὑπῆρχαν δηλαδὴ ἀνθρω-
ποι φωτισμένοι καὶ ἀμερόληπτοι ποὺ
ἐκρίναν σωστά, ποὺ ἔγραφαν τὴν ἀ-
λήθεια καὶ ποὺ μπορούσε ὁ ἀναγνώ-
στης νὰ βασισθῇ, νὰ κούσῃ τὴ γνώμη
τους. Σήμερα τέτοιοι ἀνθρωποὶ σχε-
δὸν δὲν ὑπάρχουν. Πάει ὁ καιρὸς ποὺ
αὐτὴ τὴ δουλειά, στὴς ἐφημερίδες,
ἢ στὰ περιοδικὰ, τὴν ἔκαναν ὁ Πα-
λάμας, ὁ Κουρτίδης, ὁ Λάσκαρις ὁ
Ἐπισκοπόπουλος, ὁ Φώτος Πολίτης,
καὶ ἄλλοι λόγιοι περιωπῆς, μὲ γενι-
κὴ μόρφωση, μ' αἰσθητικὴ κατάρτι-
ση, καὶ προπάντων μὲ ἀγάπην στὴν
Τέχνη, τὴν ἀγάπην ἐκείνην ποὺ ἀπο-
κλείει κάθε μεροληψία καὶ κάνει τὸν
κριτικὸ νὰ λέῃ τὴν ἀλήθειαν καὶ γιὰ
τὸ φίλο του καὶ γιὰ τὸν ἐχθρό του.

Ἄλλοι ἀπὸ κείνους πέθαναν, ἄλλοι
ἔφυγαν, ἄλλοι γέρασαν κι' ἀποσύρ-
θηκαν ἀπὸ τὴν καθημερινὴ δημοσιο-
γραφία, γράφοντας μόνο ἐκτάκτως.
Καὶ τοὺς διαδέχθηκαν, ὡς τακτικοί,
νέοι, ἀμόρφωτοι οἱ περισσότεροι, ἀ-
μαθεῖς, ἀκατάρτιστοι, καὶ μερικοὶ
στενοκέφαλοι. Νομίζουν πὼς τὰ ξέ-
ρουν ὅλα καὶ δὲν ξέρουν τίποτα. Τοὺς
λείπει ἡ ἀγάπη στὴν Τέχνη καὶ γρά-
φουν μόνο ἀπὸ φιλοδοξία νὰ λέγουν-
ται «κριτικοί» καὶ νὰ... τοὺς φο-
βοῦνται οἱ συγγραφεῖς καὶ οἱ ἡθο-
ποιοί. Καὶ τὸ χειρότερο, πολλοὶ εἶ-
ναι κακοί, ἐμπαθεῖς, καὶ ἐπειδὴ ξέ-
ρουν ὅπωςδὴποτε νὰ γράφουν, φρον-
τίζουν νὰ παίρνουν τὴν κριτικὴ στὴ-
ν ἑμὴς ἐφημερίδα, γιὰ νὰ βγάδουν
τὸ ἄχτι τους, νὰ ἐκδικηθοῦν τοὺς
ἐχθρούς τους. Ὅποιος λοιπὸν πι-
στεύει τέτοιες κριτικὲς, ἐνενηνταπέν-

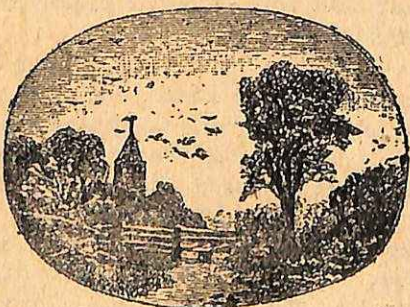
τε τοῖς ἑκατὸ γελιέται, τὴν παθαίνει.
Γιατὶ ἐνενηνταπέντε τοῖς ἑκατὸ, ἢ εἴ-
ναι ἀπὸ ἀνθρώπους ποὺ δὲν ξέρουν
νὰ κρίνουν, ἢ ὑπαγορεύονται ἀπὸ
προσωπικοὺς λόγους, ἢ ἔχουν καὶ τὰ
δυσά. Γι' αὐτὸ τὸ κοινὸν ποὺ δὲν τρώει
ἄχρα κι' ἔχει καταλάβει τί γίνεται,
δὲν πιστεύει καθόλου σὲ κριτικὲς πα-
ρὰ ὅποιος θέλει νὰ πάῃ στὸ Θέατρο
νὰ ἰδῇ ἓνα ἔργο, ρωτᾷ πρῶτα ἑνα-
δυσὸ φίλους του ποὺ τὸ εἶδαν. Πολλοὶ
μάλιστα κάνουν τὸ ἐξῆς: ὅταν γιὰ
ἓνα ἔργο βλέπουν στὴς ἐφημερίδες ἑ-
παίνους, δὲν πατοῦν, βέβαιον πὼς δὲν
θὰ ξιζῇ τίποτα· κι' ὅταν βλέπουν κα-
τηγόριες, πηγαίνουν, βέβαιοι πὼς τὸ
ἔργο εἶναι καλὸ!

Ἀλλὰ ὅλοι δὲν ἔχουν αὐτὴ τὴ
γνώση, αὐτὴ τὴν πείρα· καὶ τὴν πα-
θαίνουν ὅπως τὴν ἔπαθε ὁ φίλος μας
Βάσιγκτον. Γι' αὐτὸ θέλησα σήμε-
ρα νὰ σᾶς φωτίσω. Μὴν πιστεύετε
ποτέ! Κριτικὴ σήμερα στὸν τόπο
μας δὲν ὑπάρχει. Γιατὶ τὴν ἔχουν στὰ
χέρια τους ἀνάξιοι. Οὐτε φταίνει γι'
αὐτὸ οἱ ἐφημερίδες. Θέλουν, μὰ δὲν
βρίσκουν πάντα νὰ βάζουν ἱκανοὺς.
Πολλὲς φορὲς, ὅταν πιάνουν τὸν κρι-
τικὸν τοὺς νὰ μεροληπτῇ κατάφωρα,
τὸν παῦν· καὶ στὴ θέση του βάζουν
ἓνα ἄλλο, ποὺ αὐτὸς μπορεῖ νὰ μὴν
εἶναι ἐμπαθὴς, ἀλλὰ συχνὰ εἶναι ἀ-
μαθὴς ἢ στενοκέφαλος.

Δὲν σᾶς λέω τώρα, ὑπάρχουν καὶ
μερικὲς ἐξαιρέσεις, ὑπάρχουν καὶ
δυσάρεστοι καλοὶ κριτικοί, ποὺ γρά-
φουν τουλάχιστον μὲ εὐλικρίνεια. Ἀλ-
λὰ κι' αὐτοὶ δὲν εἶναι σάν τοὺς πα-
λιούς. Δὲν τὰ ξέρουν καλὰ, δὲν τὰ
καταλαβαίνουν ὅλα καὶ κάποτε πέ-
φτουν ἔξω. Γι' αὐτὸ σὲ κανένα δὲν
μπορεῖτε νὰ χετέ ἀπόλυτη ἐμπιστοσύ-
νη. Κι' ὅταν θέλετε νὰ ξέρετε ἂν ἔ-
να ἔργο εἶναι καλὸ κι' ἂν παίζεται
καλὰ, γιὰ νὰ πάτε νὰ τὸ ἰδῆτε, νὰ
ρωτᾶτε, ὅπως ἔκαμε ἴσως ὁ φίλος
μας Βάσιγκτον καὶ δὲν ἔχασε τὸν
θαυμάσιον ἐκεῖνον «Πέερ Γκύντ», τὸ
ἀριστοῦργημα τοῦ Ἰψεν, ποὺ τὸ ἀ-
νέδασμά του στὸ Βασιλικὸ Θέατρο
μὲ τὴ μουσικὴ τοῦ Γκρήγκ, ἄφησε
ἐποχὴ.

Σᾶς ἀσπάζομαι

ΦΑΙΔΩΝ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

ΓΙΑ ΤΙΣ ΝΕΡΑ·Ι·ΔΕΣ

«Εκεῖ ποὺ τὸ ἀτέλειωτο
ἀτλάζει τελειώνει
Τῆς σμαραγδένιας θάλασσας,
μὰς λέει ἡ γιαγιά,
Ἐκεῖ ποὺ τὴν ταντέλα τῆς
ἡ ἀμμουδιά ἀπλώνει
Ζοῦνε νεράιδες ξωτικές
σὲ δροσερὴ σπηλιά.»

Κι' ὅταν τὸ βράδυ τὸ μουντὸ
ἀγάλλει ἀγάλλει πέφτει
Ἀνέρες σάν φαντάσματα
βγαίνουν ἀπαλά
Γιὰ νὰ λουσθοῦν στὴς θάλασσας
τὸ γυαλιστὸ καθρέφτη
Ποὺ τὸ φεγγάρι μέσα του
ἀντιφωγίζει ἀχνά

Κι' ἂν κάποτε βρεθῇ κανεὶς
σ' αὐτὸ τὸ μεγαλεῖο
Καὶ τίς νεράιδες μιὰ στιγμὴ
καθίστη γιὰ νὰ δῇ
Κάποια ἀπὸ δαῖτες σὲ χρυσὸ
τὸν γράφει ἓνα βιβλίο
Κι' εὐθὺς χωρὶς νὰ αἰστανθῇ
τοῦ παίρνει τὴ φωνή.»

Θεέ μου, πὼς δὲ ἤθελα
δροσόλουστο ἓνα βράδυ
Στ' ἀκροθαλάσσι τὸ χρυσὸ
μόνος νὰ πλανηθῶ.
Τὶς νεράιδες ποὺ περνοῦν
σάν αὐγὰς γλυκὴ χάδι,
Ἀφρολουσμένες νὰ τίς δῶ,
κι' εὐθὺς ἄς βουβαθῶ.

Θάλης Βλαστός [B]

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΑ ΧΡΟΝΙΑ

Σήμερα ἔχουμε πρώτη Ὀκτωβρίου.
Τὸ ἀγαπημένο σχολεῖο ἀνοίγει διά-
πλατα τὴν ἀγκαλιά του, γιὰ νὰ δεχθῇ
τὰ παιδιά του ποὺ στερήθηκε τόσο
καιρὸ. Ἀπὸ τὴν προηγούμενη μέρα ἄρ-
χισαν οἱ προετοιμασίες γιὰ τὸ σχολεῖο.
Ἐτρεχαν καὶ δὲν ἔφθαναν. Τὴ μαύρη
ποδιὸν καλοσιδεσμένην κι' ἀπλωμένη
στὸν καναπέ μὴ τὴν λερώσῃ κανεὶς.
Ἡ σάκκα κι' ἐκεῖνη ἐπάνω στὸ τραπέ-
ζι γυαλιστερή, καινούργια.

Γιὰ ποῖον νομίζετε πὼς γίνονταν αὐ-
τά, γιὰ μένα; «Ὅχι βέβαια». Μὲ ἄ-
φηναν πιά οἱ χάρες αὐτές. Ὅλ' αὐτὰ
γίνονταν μόνο γιὰ τὴν ἀδελφὴν μου.
Θυμήθηκα τὸν περσινὸ σχολικὸ χρόνον,
ποὺ τὴν ἴδια μέρα μὲ πλημμύριζε καὶ
μένα τόση χαρά. Καὶ φέτος καθισμένη
σὲ μιὰ ἀκρὴ τῆς κήμαρας, ἔκανα
κι' ἐγὼ πὼς συμμεριζόμουν αὐτὴ τὴν
εὐτυχία.

Ποῖος τάχα γνώριζε τί αἰσθανόμουν
στὴν ψυχὴ μου; Σὲ μιὰ στιγμὴ μὲ
πλησίασε ὁ ἀδελφός μου καὶ μοῦ εἶπε:

— Τί ἔχεις καίμην; μήπως ἤθελες
νὰ ξαναγγαίνεις σχολεῖο;

Τὸν κοίταξα μὲ παράπονο, μὰ ἕνας
κόμπος στὸ λαιμὸ δὲν μ' ἄφησε νὰ βγά-
λω λέξη. Μ' ἄφησε καὶ ξαναγύρισε στὰ
νέα του βιβλία, ξεφυλλίζοντας ἓνα-ἓνα.
Κανεὶς δὲν κοιτοῦσε ἔμένα σάν ἄλλοτε.
Ὅλοι φρόντιζαν γιὰ τὴν ἀδελφὴν μου.

Γιατὶ νὰ περᾷ ὁ περσινὸς χρόνος
τόσο γρήγορα; Γιατὶ νὰ στερηθοῦμε
τίς χαρὲς καὶ τίς εὐτυχισμένες σχολι-

κὲς στιγμὲς; Μὰς ἄφησε μιὰ ἀνάμνη-
ση ἀπὸ τὰ εὐχάριστα μαθητικὰ χρόνια
ἀλλὰ καὶ μιὰ λύπη γιὰ τὸν ἐρχομὸ μιᾶς
νέας ζωῆς.

Πέρασαν ἐκεῖνα τὰ χρόνια ποὺ γε-
μάτες ξενιοσιὰ πηγαίναμε στὸ σχο-
λεῖο. Μὰς ἄφησε τὸ παιδάκι τὸ χαρού-
μενο μὲ τὸ γελαστὸ πάντα στοματάκι
καὶ χωρὶς πόνο ἔδωσε τὸ θρόνον του σ'
ἓνα μεγάλο ἄνδρα μὲ σοβαρὴ ὄψη. Μὰ
ἀπὸ τὸ διάβα τοῦ μικροῦ παιδιοῦ μὰς
ἔμεινε μονάχα ἓνα παιδικὸ βιβλίο ποὺ
ἔγραφε ἀπὲξω τὴ λέξη «Ἀνάμνηση».

Πέρασαν καὶ δὲν θὰ ξαναγυρίσουν
πιά, ὅπως δὲν ξαναγυρίζουν τόσα ἄλ-
λα. Πέταξαν ὅπως πετᾷ ἓνα πουλὶ ἀ-
πὸ τὸ κλουβί του καὶ φεύγει μακριά.
Πὼς ἤθελα γιὰ μιὰ μονάχα στιγμὴ νὰ
ξαναζοῦσα σ' αὐτὰ τὰ εὐτυχισμένα χρό-
νια καὶ νὰ μὴ νοιώσω τόσο γρήγορα,
πὼς ἔπεσα σὲ μιὰ νέα ζωὴ γεμάτη
σκληρότητα, ὑποκρισία μὰ καί... μα-
ταιότητα.

Ξανθὴ Ἑλληνοπούλα [B]

ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Ἦμουν πολὺ μικρὴ ὅταν πήραμε τὸ
ραδιόφωνο στὸ σπίτι μας.

Μὲ τί περιέργεια ἔβλεπα τὰ «κουμ-
πιά» ποὺ γυρίζαν. Ἀχ! πὼς ἤθελα κι'
ἐγὼ μιὰ μέρα νὰ γυρίσω ἐκεῖνα τὰ
κουμπιά καὶ νὰ πάρω ἓνα σταθμὸ (τὸ
νόμιζα εὐκολο).

Κάθε μέρα παρακαλοῦσα νὰ τὸ ξε-
χάσουν ἀνοικτό. Κι' ἓνα μεσημέρι ἔ-
κεινον ποὺ ἤθελα ἔγινε.

Μόλις κοιμήθηκαν ὅλοι σηκώνουμαι
σιγὰ-σιγὰ στέκουμαι μπροστὰ του,
παίρνω ὕψος σοβαρὸ κι' ἀρχίζω νὰ γυ-
ρίζω τὰ κουμπιά.

Μὰ... τί βουητὸ ἦταν ἐκεῖνο ποὺ
ἄρχισε. Κατατρομαγμένη ξάφωσα σὲ
μιὰ γωνιά.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ μπαίνει μέσα κι'
ὁ μπαμπάς—ξύπνησε βέβαια—ἐκλείσε
τὸ ραδιόφωνο κι' ὕστερα... καταλα-
βαίνετε... τί ἀπέγινε!

Πεισματάρικο Γατάκι [Γ]

ΑΡΕΤΗ

Ἀρετὴ. λέξις μαγικὴ! Γλυκειά, πεν-
τάμορφη, ξωτικὴ νεράιδα. Ἐνα πλῆ-
θος, σγομυρὰ, χρυσὰ μαλλιά, ποὺ σκε-
πόμενος μὲ χάρη τοὺς ἀφρόπλαστους
ὤμους τῆς, φωτίζουν σάν ἓνα φωτο-
στέφανο τὸ ἑξαίσιον κεφάλι τῆς καὶ στὰ
μάτια τῆς ἀντικρύβει κανεὶς τὴς θάλασ-
σας τὰ ἑσφιερμένα πλάτη. Φορεῖ ἓνα
κάτασπρο χιτῶνα, κάτασπρο σάν τὸ
χιόνι, κάτασπρο σάν τὴν ἀγνὴ ψυχὴ
τῆς. Κατοικεῖ σ' ἓνα παλάτι ποὺ εἶναι
μακριὰ, πολὺ μακριὰ ἀπ' ἐδῶ, σὲ κά-
ποια ξωτικὴ χώρα καὶ ποὺ ὅποιος κα-
τορθώσῃ νὰ φθάσῃ σ' αὐτὸ, θὰ βρῇ
ἐκεῖ κάθε εὐτυχία. Μὰ εἶναι δύσκολο
αὐτὸ, πολὺ δύσκολο, σχεδὸν ἀκατόρ-
θωτο.

Γιὰ νὰ φθάσῃ κανεὶς ἐκεῖ, πρέπει
πρῶτα νὰ περάσῃ ἓνα σφοδρὸ στεγὰ καὶ
δύσβατα μονοπάτι, γεμάτα πέτρες κι'
ἀγκάθια ποὺ θὰ τὸν ξεσκίσουν καὶ κά-
θε λογὴς φαρμακερὰ ἐρπετά, ποὺ θὰ
θελήσουν νὰ σταλάξουν τὸ φαρμάκι
τους στὴν ψυχὴ του, γιὰ νὰ τὴν κάνουν

ν' ἀδυνατίσῃ, νὰ χάσῃ κάθε συναίσθη-
ση, νὰ μὴν ἔχῃ πιά τὴ δύναμιν νὰ σκε-
φθῇ καὶ ν' ἀντισταθῇ. Κι' ἔτσι νὰ τὴν
κάνουν νὰ ξεχάσῃ τὸ χρυσταλλένιο πα-
λάτι καὶ τὴν καλόγηγο καὶ κυρά του, κι'
εὐκολὰ νὰ παραδοθῇ στὴ φοβερή, στὴ
φθονερὴ θεὰ ποὺ τὰ κυβερνά, τὴν Κα-
κία, ποὺ ἔχει τὰ παλάτια τῆς μέσα σ'
αὐτὰ τὰ μονοπάτια, γιὰ νὰ στήνῃ πα-
γίδες σ' ἐκείνους ποὺ καρτερικὰ τρα-
βοῦν γιὰ τὸ χρυσταλλένιο παλάτι, νὰ
τοὺς ὀδηγῇ στὸ δικό της, γιὰ νὰ δο-
κιμάσουν ἐκεῖ κάθε κακὸ ποὺ κρύβει.

Κι' ὅποιος καταρθᾷ σὲ νὰ περάσῃ
τὸ καταραμένο αὐτὸ μονοπάτι, δὲν
πρέπει νὰ νομίσῃ ὅτι τελείωσαν οἱ δο-
κιμασίες του, ὄχι. Προχωρώντας θὰ
φθάσῃ σ' ἓνα φοβερό, ὀλοφροῦσκατο
ποτάμι, ποὺ πρέπει νὰ τὸ περάσῃ γιὰ
νὰ φθάσῃ στὸ βασίλειο τῆς Ἀρετῆς.
Κι' ἐπικραεῖ. Μὰ ἡ βάρκα του σὲ λίγο
κομματιάζεται κι' ὁ φτωχὸς ναυαγὸς
παραδίδεται στὴ μαγία τῶν κυμάτων.
Ἀγωνίζεται πολέμῳ νὰ φθάσῃ στὴν
ὀχθὴν νὰ κοντεύῃ... φθάνει...

Ξάφνου ἀπ' ἀφρισμένα κύματα ξε-
προβάλλει μιὰ μορφὴ, μιὰ μορφὴ σα-
τανικὴ, μιὰ μορφὴ ποὺ σοὺ προκαλεῖ
τὴν ἀγρία. Εἰν' ὁ κακὸς δαίμονος τοῦ
ποταμοῦ, ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς τῆς
Ἀρετῆς, τὸν λένε Φθόνον. Τρέχει ἴσια
πάνω στὸ ναυαγὸ κι' ἀρχίζει μιὰ τρο-
μερὴ πάλη. Ὁ ναυαγὸς παρ' ὅλη του
τὴν ἐξάντληση, ἀγωνίζεται γενναία.
Ἡ ὀχθὴ εἶναι κοντά. Λίγο ἀκόμη, μιὰ
τελευταία προσπάθεια καὶ θὰ φθάσῃ.

Νὰ ἔφθασε... Ἀρπάξεται ἀπὸ ἓ-
να μυτερὸ βράχο, ποὺ κοντεύει νὰ τοῦ
κομματιάσῃ τὰ χέρια. Μὲ δυσάρεστους
ἐπιδείξεις κινήσεις πατεῖ στὴ στεριά,
ἐνῶ ὁ Φθόνος μ' ἓνα οὐρλιαχτὸ πλη-
γωμένου θηρίου κατακηρμνίζεται στὰ
ζοφερά νερά τοῦ ποταμοῦ.

Καὶ νικητὴς τώρα ὁ ἀνθρωπος διευ-
θύνεται πρὸς τὸ παλάτι τῆς Ἀρετῆς,
πρὸς τὸ παλάτι ποὺ θὰ βρῇ τὴν εὐτυ-
χία.

Φτάνει. Κτυπᾷ. Ἡ πόρτα ἀνοίγει
καὶ παρουσιάζεται ἡ Ἀρετὴ. Μεγαλό-
καρδὴ τοῦ ἀνοίγει διὰπλάτες τίς πόρ-
τες καὶ τὸν ὀδηγεῖ ἐκεῖ ποὺ θὰ βρῇ
καὶ τοὺς ἄλλους ὁμοίους του, σ' ἓνα πε-
ριβόλι γεμάτο φῶς καὶ δροσιά, ὅπου
ἀνθοῦν κάθε λογῆς εὐωδιαστὰ λου-
λούδια καὶ φτερουγίζουν χιλιάδες ὁμορ-
φα πουλιά, ποὺ τραγουδοῦν γιὰ νὰ δια-
σκεδάξουν τὴν κυρά τους καὶ τοὺς λί-
γους θνητοὺς, ποὺ ἔχουν τὴν εὐτυχία
νὰ ζοῦν κοντὰ της.

Κι' ὁ ξένος στέκεται θαμπωμένος.
Αὐτοὶ εἶναι ὅλοι οἱ φιλοξενούμενοι τῆς
Ἀρετῆς; Εἶναι τόσο λίγοι, τόσο λίγοι
κι' αὐτὸς νόμιζε πὼς θάβρισκε καὶ ὁ-
λο τὸν κόσμον. Ἀλίμονο!...

Παπαρούνα [B]

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Ἔξω βρέχει.

Ὁ ἀέρας σφυρίζει καὶ κάνει τὰ τεῖα-
μα, τίς πόρτες, ὀλόκληρο τὸ σπίτι νὰ
τρέμῃ.

Τὰ δέντρα τοῦ κήπου μας βουίζουν
σάν τὴν μανιασμένη θάλασσα, ποὺ ἔρ-
χεται, λές, νὰ καταπλῇ τὸ σπίτι.

Κάθουμαι μέσ' ἀπ' τὸ παράθυρο καὶ
κοιτάζω τὸν κήπο.

Ὁ ἀέρας κι' ἡ βροχὴ οἰχνουν, σωρὸ
κάτω τὰ κτερινισμένο φύλλα τῶν δέν-
τρων.

Κι' ἐκεῖνα βουίζουν, κλαίνε, κατα-

σεις» της Μ. Α. Το θέμα κοινό, γραμμένο χωρίς πρωτοτυπία κι' εξαιρετικά έκτεταμένο. Έχει κάποιο χιούμορ άλλ' αυτό δεν φτάνει για ν' αναπληρώσει όλα τ' άλλα. — «Ένας άπλος θάνατος» της Ε. Ν. Πολύ λυπητερό. Από τις συνηθισμένες επάνω στο δημοίο πάντοτε καλούπι φτιαγμένες ιστορίες των φτωχών, που στο θάνατό τους δεν δίνεται και τόσο μεγάλη σημασία. Δείχνει κάποια άνεση και κάποια πρωτοτυπία στο γράψιμο. — «Θύμηση» της Σ. Ω. Δέν έχω και γι' αυτό παρά να πω τα ίδια που είπα στο προηγούμενο φύλλο για το «Σε θυμάμαι» της Ε. Α. — «Συνένοχος» της 2/3 και 3/4 Πολύ γνωστό ανέκδοτο, — «Ο μεθυμένος» της Σ. Σ. Σ. Γραμμένο με αίσθημα αλλά άτρυχο. Περιμένω τίποτε καλύτερο και με θέμα πιδ κατάλληλο για τη Σελίδα. — «Μπέμπα» της Α. Κ. Σ. Γράψιμο άδόκιμα. Το θέμα δεν αναπτύσσεται αρκετά. — «Ένα μάθημα» του Μπετόβεν. Έδω έχω να πω το αντίθετο. Το γράψιμο είναι πολύ καλό. Ο φίλος μας έχει μέτρο, ζωηρότητα, ακρίβεια στη διατύπωση. Αλλά το θέμα δεν μου φάνηκε και τόσο εξαιρετικό ώστε να λάβει τις τιμές της Σελίδας. Ένα άπλο έπεισόδιο απ' αυτά που μας τυχαίνουν τακτικώτατα. — Θα εξακολουθήσω.

Η Διάπλασις ασπάζεται τους φίλους της: *Θάλην Βλαστόν* (έλαβα κι' έδω έχουμε τώρα κρύο, αλλά περισσότερο βέβαια σεις έχετε! έλπίζω να σ' έφ'ερουν και τους καθηγητές που λείπουν· ωστόσο, το κύριο μάθημα για τις εισαγωγικές στο Πανεπιστήμιο, στη Φιλοσοφική Σχολή, είναι τα «Ελληνικά») *Στέφανον της Δόξης* (έλαβα το κομμάτι σου, που θα το διαβάσω με τη σειρά του· περιμένω ταποτελέσματα των ένεργειών σας κι' ε'χαριστώ πολύ!) *Ζουζού* (λυπούμαι πολύ για δλ' αυτά· βέβαια που δεν επιτρέπεται σ' κανένα να πάρη ξένο ψευδώνυμο για να μου γράψη· άλλη φορά θα προσέχω για να μη τήν ξαναπάθω, και σημείωσα καλά στο νού μου το γραφικό σου χαρακτήρα και την υπογραφή σου· ούτε θα λαβαίνω υπ' όψι μου γράμματα χωρίς υπογραφή, μόνο μ' ένα ξέρο ψευδώνυμο· και να γιατί σ'αξ ζητώ πάντα να σημειώνετε στο γράμμα σας από πάνω καθαρά τ'ονομά σας και το ψευδώνυμο, κι' από κάτω το ψευδώνυμο πάλι και την υπογραφή σας!) *Σαμιώτικο Άκρογιάλι* (περιμένω τις έντυπώσεις σου από τα πρώτα χιόνια που θα ιδής εκεί· πάνω· στείλε μου και κανέν' απ' αυτά τα κομμάτια να ιδούμε!) *Δημοσημένη Έλπίδα* (άπορ' πώς χάνονται τα φυλλάδιά σου· από έδω στέλνονται τακτικώτατα· τόσο άτακτο είναι το ταχυδρομείο σας; να κάνης έντονα παράπονα· σου έστειλα 4 τετράδια!) *Άτλαντίδα* (λυσόχαρτο και 47ο φύλλο έστειλα· και με το δικό σας ταχυδρομείο την άταξία άπορ'· στην προκήρυξη του Διαγωνισμού Άσκήσεων ή προθεσμία όριζεται καθαρά: «Συλλογές είναι δεκτές ως το τέλος Δεκεμβρίου») *Ξανθήν Άεροπόρον* (καλώς να έλθης! χαίρω που φέτος θα μου γράψης συχνά· το διήγημά μου το διαβάσω με τη σειρά του και θα σου πω· ο Όδηγός έχει 6 δραχμές!) *Βεδουΐνον* (περαστικά· το έπεισόδιο που μου διηγείσαι είναι μάλλον για κλάμματα παρά για γέλια· και με το δικό σου, άφ'ου γέλασες πρώτα, ύστερα το σκέφθηκες και λυπήθηκες!) *Νεΐλον* (μετά χαρής· αυτό σου ένέκρινα!) *Χρυσόγειρο* κτλ. κτλ.)

Είς όσας έπιστολάς έλαβα μετά την 10 Νοεμβρίου, θάπαντήσω στο έρχόμενο.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ του 275ου Διαγωνισμού. Αί λύσεις του φυλλαδίου τούτου δεκται μέχρι της 23 Ιανουαρίου.

663. Δεξιόγραφος

Θα και στρατηγὸ
Μαζι-μαζι τὰ βάζω
Καὶ σοὺ κατασκευάζω
Φιλόσοφο γνωστό.
Ἑλληνικὸν Ἰδεῶδες

664. Τονόγραφος

Σύνθετο εἶναι ἐπίθετο.
Σημαίνει κάτι ἀντίθετο:
Ἡ πέφτει ἀπὸ ψηλά,
Ἡ στὰ ψηλά πεταίει,
Ὁ τόνος χαμηλά
Ἡ πὶο ψηλά ἂν πάη.

Σιμόνη

665. Ἀναγραμματισμός

Τὸν ἥρωα τοῦ τρωϊκοῦ
Πολέμου ἀναγραμματίσα
Καὶ χώρα τοῦ ἀνατολικοῦ
Ἡμισφαιρίου σχηματίσα.
Ἑλληνικὸν Ἰδεῶδες

666. Χειρόμυλος

```

+ * * * *
+
* * + * *
* + *
+
* * * + * * *
* * * + * * *
* * * + * * *
* * * + * * *
* * * + * * *
* * * + * * *

```

Ὅριζοντίως ἐκ τῶν ἄνω: δημαγωγός, εἰς τῶν ἐπὶ σοφῶν, τὸ ἀντίθετον τοῦ πνεύματος, ἀρχαία πόλις τῆς Συρίας, φυτὸν ἀρωματώδες, πόλις τῆς Ἑλλάδος, Ἀττικὸς συγγραφεύς, υἱὸς τοῦ Δαυὶδ. Καθέτως, οἱ σταυροὶ ἀρχαῖοι ἀλεξανδρινῶς ποιητής· οἱ δὺ ἀστερισμοὶ σύνδεσμος.

Ντενής

667. Κρυπτογραφικὸν

1 2 3 4 5 6 7 2 5 8 9 = Ρωμαῖος αὐτοκράτ.
2 3 1 2 5 7 2 = Βαλκανικὸν κράτος
3 7 1 2 5 8 9 = Ὄρος τῆς Γραφῆς
4 3 1 2 = Ἰστορικὴ νῆσος
5 7 5 8 9 = Ἀρχαῖος βασιλεὺς
6 7 6 8 9 = Ρωμαῖος αὐτοκράτ.
7 2 5 8 9 = Ἀρχαῖος θεὸς
8 3 1 7 8 9 = Εὐτυχής
9 7 6 8 9 = Δημητριακὸν

Ντενής

668-672. Μαγικὴ Πρόθεσις

Τῇ ἀνταλλαγῇ ἐνὸς γράμματος ἐκάστης τῶν κάτωθι λέξεων διὰ μᾶς δι-
σπλάβου προθέσεως, πάντοτε τῆς αὐ-
τῆς, νὰ σχηματισθοῦν ἄνευ ἀναγραμ-
ματισμοῦ ἄλλαι τόσαι λέξεις:

κρίσις, ἄδω, δέος, Ὅσσα, θεός.
Ἑλληνικὸν Ἰδεῶδες

673-677. Ὁμοιόμορφα Ἑλλισο- σύμφωνα

1. ιαο = Ἀρχαῖος θεός
2. ιαο = Ποὺς στίχου
3. ιαο = Ὀμηρικὸς βασιλεὺς
4. ιαο = Κεδρόφυτον ὄρος,
5. ιαο = Πτηνὸν

Σιμόνη

678. Γεῖφος

```

εκ      εκ      εκ      εκ      εκ      εκ      εκ      εκ
εκ      εκ      εκ      εκ      εκ      εκ      εκ      εκ
ουδ      ων      αρ      αρ      αρ      αρ      αρ      αρ
εκ      εκ      αρ      αρ      αρ      αρ      αρ      αρ
εκ      εκ      αρ      αρ      αρ      αρ      αρ      αρ

```

Ἑλληνικὸν Ἰδεῶδες

(Ἀπὸ βραβευμένης Συλλογῆς εἰς τὴν Μεσαιὴν Τάξιν τοῦ 269ου Διαγωνισμοῦ).

ΛΥΣΕΙΣ

τῶν Πνευμ. Ἀσκήσεων τοῦ φύλλ. 37

478. Ζάκυνθος (ζᾱ, Κύθος [κύνθος])
— 479. Πηλὸς - Πίλος - Πύλος. — 480.
480. Αἶας-Αἶσα-Ἀσία.
481. ΔΑΦΝΗ 482. ΚΟΝΙΚΛΟΣ
ΜΑΙΟΣ ὀνίσκος, νόσος, ἴ-
ΡΗΝΟΣ σις, Λίνος, Σίκι-
ΘΑΛΗΣ νος). — 483-487. Τὸ
ΗΛΕΙΑ πτερωτὸν εἶναι τὸ
Σ: Σοφοκλῆς. Ἑστία, Ἰάσων, Πει-
Σίστρατος, Ἰοκάστη. — 488. Φωνὴ
βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ. — 489. Εἶμαι μα-
θήτρια εἰς τὸ Ὡδεῖον (ἡ με μα, θῆ-
τρια, εἰς τὸ ο δύο, ν).

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Διὰ 1 ἕως 10 τὸ πολὺ λέξεις μὲ ἅπλᾳ στοι-
χεῖα δρ. 6. τὸ ἐλάχιστον τίμημα. Πέραν τῶν 10
λέξεων 60 λεπτά ἡ λέξις μὲ παγὰ δὲ στοιχεῖα
δρ. 1 καὶ μὲ κεφαλαῖα δρ. 1, 50. Ὁ χωριστὸς
στίχος δρ. 5. Οἱ μὴ συνδρομηταὶ πληρώνουν τὰ
διπλά. Ἡ προπληρωμὴ εἶναι ἀπαραίτητη.

[ΔΕ'—653]

Α γαπημένη μου Καίτη, στὸ γιόρτασμά
σου δέξου χίλιες δολόφαιρες εὐχούλες.

Παιχνιδιάρᾳ

[ΔΕ'—654]

Μελαγχ. Ὀνειροπόλε, σύμφωνοι:
μου! κι' ἔσκασε: Μόνικα=Κερ-
κυραϊκὸ Ζιζάνιο=Γ. Γκίνα.

Κορφατιόπουλο

[ΔΕ'—655]

Μόζαρτ, σύμφωνοι! Μόνικα=Μελαγχ.
Ὀνειροπόλος καὶ Μόνικα=Καθ-
βαδία.

Ὁμάρ

[ΔΕ'—656]

Τζιλ, τί γίνεσαι; Ἐδωσες τοὺς...
«χαίρετιμούς», ἢ ἔσχασες;
Ἀγνή Σουζάνα

[ΔΕ'—657]

Α ληλογραφῶ, ἀνταλλάσσω τετραδιά-
κια, κάρτες. Δ/σις: Alyannaky, 11
Mezrutiet, Yezil-koy, Istanbul, διὰ:

Νινέττα

[ΔΕ'—658]

Δ ἐ μου λές, Χαδιάρᾳ, ἀπὸ πότε ἀρχισες
νὰ περιφέρεσαι ἀσκεπής στὴ Grande
rue de Péra;

Νινέττα

[ΔΕ'—659]

Ξανθὴ Ἑλληνοπούλα, συγγνώμη! ἔχα-
σα τὴ Δ/σή σου. Ξαναγράψε, σὲ πα-
ρακαλῶ πολὺ. Διαβολοκρότισο, τί γίνεσαι;
Ἀγκάδι

[ΔΕ'—660]

Σ τὸ Διαγωνισμό μας βραβεύουμε τὸν Β.
Καλεῦρα. Λοιποὶ εὐχαριστοῦμε.

Χωρὶς Φτερά, Βρυσοῦλα

[ΔΕ'—661]

Α γαπημένε φίλε, Μύρτις, Θεανώ,
Λευκή, θερμὰ εὐχαριστῶ γιὰ τῆς
ἐγκάρδιες εὐχές σας. Φίλημα Στιᾶς

[ΔΕ'—662]

Δ ιαπλασσοῦλα-ες. πολὺ θὰ ἐπιθυμοῦ-
σα ἔνα σας τετραδιάκι. Νὰ περιμένω;
Δ/σις: Νινέττα Τσακσιάνου Ζάκυνθος,
διὰ Νεάνιδα τοῦ Ἰονίου.

[ΔΕ'—663]

Τ σου-χο-λίν. Τί μεγάλη σιωπή! Δὲν
θα σοὺ μὲν φαίνεται καθόλου καιρὸς
ἀπὸ... τὴν μελέτη. Νεάνις τοῦ Ἰονίου

ΜΗ ΑΝΕΜΟΝΕΙΤΕ πὺς κάθε παραγγελία σας,
γιὰ νὰ ἐκτελεῖται ὁμολογῶς, πρέπει νὰ συνοδεύε-
ται καὶ μὲ μιὰ τυπωμένη ταμνία, ἐπ' αὐτῆς μὲ τῆς
ὁποῖες σὰς στέλνουμε κάθε ἑβδομάδα τὸ φύλλο.